SuPer ry

Ratamestarinkatu 12

00520 Helsinki

Eduskunta

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

TyV@eduskunta.fi

Asia

Asia: HE 241/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Asiantuntijakuuleminen 25.3.21

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry:n lausunto

SuPer ry:n näkemyksen mukaan hallituksen esitys sote-uudistukseksi on kokonaisuutena kannatettava. Henkilöstön näkökulmasta on toivottavaa, että pitkään jatkunut epätietoisuus uudistuksen toteuttamistavasta päättyisi ja hyvinvointialueiden valmistelu voisi virallisesti alkaa.

Tällä hetkellä meneillään oleva sotekeskus- hankkeiden muodossa toteutettava ”epävirallinen valmistelu” on tapahtunut pitkälti viranomaistyönä, eikä henkilöstöllä ole ollut uudistuksen valmistelussa riittävää osallistumismahdollisuutta. Henkilöstön edustajien mukaanottoon väliaikaishallinnon aloittamaan valmistelutyöhön tulisikin kiinnittää erityistä huomiota.

SuPer ry:n edustamat lähi- ja perushoitajat muodostavat suuren osan uusien hyvinvointialueiden palvelukseen siirtyvästä henkilöstöstä. Hallituksen esityksen mukaan henkilöstön siirto uuden työnantajan palvelukseen katsotaan suoraan liikkeen luovutukseksi, mikä helpottaa luonnollisesti työnantajavaihdosta ja uudistuksen toteuttamista. Myös henkilöstön eläke-edut pysyvät entisellään niin kauan kuin työnantaja pysyy ”kunnallisessa järjestelmässä”. Näiltä osin esitykseen ei ole huomautettavaa.

SuPer ry pyytää kuitenkin valiokuntaa kiinnittämään huomiota ulkoistussopimusten mitätöinti - ja irtisanomistilanteissa tapahtuviin ns. takaisinottoihin. Myös nämä tilanteet ovat SuPer ry:n näkemyksen mukaan liikkeen luovutuksia, mutta selvyyden vuoksi myös takaisinottotilanteet pitäisi säätää liikkeen luovutuksiksi lailla. Tällöin palvelutoiminnan jatkuminen häiriöttä toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla, eikä henkilöstöllä ole epävarmuutta työsuhteiden jatkumisesta työnantajan vaihtuessa.

Hallituksen esityksessä todetaan sotehenkilöstön kuuluvan Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES:n piiriin. Vuoden 2020 neuvottelukierroksella Kuntatyönantajat KT ja pääsopijajärjestöt sopivat uudesta Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön työ- ja virkaehtosopimuksesta eli ns. Sote- tessistä, joka tulee ensimmäisen kerran voimaan 1.9.2021 alkaen. Sopimuksen soveltamisalan piiriin siirtyy pääosin sama henkilöstö, joka siirtyy tulevien hyvinvointialueiden palvelukseen vuoden 2023 alusta, mikäli uudistus toteutuu.

Tällä hetkellä neuvotteluosapuolet käsittelevät tulevan Sote- tessin määräyksiä, mm. sen palkkausta koskevaa lukua. Suuren henkilöstömäärän vuoksi mahdollisen uuden palkkausjärjestelmän valmistelu vie aikaa. Onkin todennäköistä, että henkilöstö siirtyy hyvinvointialueiden palvelukseen nykyisen tehtävien vaativuuden arviointiin perustuvan palkkausjärjestelmän mukaisesti.

Hyvinvointialueiden on uusina työnantajina toteutettava ns. palkkojen harmonisointi eli samasta tai saman vaativuustason tehtävästä on maksettava sama palkka koko sen toiminta-alueella. Palkkaharmonisoinnista aiheutuvia muutoskustannuksia on vaikea etukäteen määrittää, kuten hallituksen esityksessäkin on kuvattu. SuPer ry pitää välttämättömänä, että valtio myöntää hyvinvointialueille lisärahoitusta palkkaharmonisoinnin toteuttamiseen parhaan käytettävissä olevan arvion (esityksessä 124- 434 milj. euroa vuosina 2023-2027) mukaisesti. Palkkojen harmonisointi on toteutettava kohtuullisessa ajassa (oikeuskäytännössä 2 vuotta) hyvinvointialueiden toiminnan aloittamisen jälkeen.

Valtaosa hyvinvointialueille siirtyvistä työntekijöistä on naisia. Palkkaukseen liittyvillä määräyksillä on suuresta henkilöstömäärästä johtuen suora vaikutus naisten ja miesten välisen palkkatasa-arvon kehittymiseen Suomessa.

Lainsäädännön arviointineuvosto kiinnitti arviossaan 9.11.2020 huomiota palkkojen harmonisoinnin mahdollisiin heijastusvaikutuksiin yksityiselle sektorille. Julkisen sektorin työnantajavaihdos ei aiheuta harmonisointivelvollisuutta yksityisen sektorin työnantajille. Heijastusvaikutuksia voi toki myöhemmin olla, mutta SuPer ry näkemyksen mukaan ne ovat pieniä.

Helsingissä 23.3.2021

SuPer ry

Anne Sainila-Vaarno

edunvalvontajohtaja

lisätietoja: anne.sainila-vaarno@superliitto.fi